

A U R A

TIDSKRIFT FÖR AKADEMISKA STUDIER AV NYRELIGIOSITET

Bibliografisk översikt över nyreligiösitetsforskningen i Norge

Ingvild Sælid Gilhus & Lisbeth Mikaelsson

Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiositet, Vol. 4 (2012), 21–45.
doi: <https://doi.org/10.31265/aura.481>

De första tio årgångarna, utgivna mellan 2009 och 2018, av *Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiositet* (ISSN: 2000-4419) publicerades ursprungligen i tryckt format. Från och med volym 11 (2020), har tidskriften omarbetats till en diamond open access-tidskrift, och har bytt namn till *Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiösitet* (ISSN: 2703-8122). Samtliga artiklar, redaktionella texter och bokrecensioner från volymerna 1–10 publiceras nu online med open access (Creative Commons BY-SA 4.0 licence) med tillstånd från författarna.

For the first ten volumes, published between 2009 and 2018, *Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiositet* (ISSN: 2000-4419) was exclusively available in printed form. Starting with volume 11 (2020), the journal is re-envisioned as a diamond open access journal and will be renamed *Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiösitet* (ISSN: 2703-8122). All articles, editorials, and reviews from volumes 1–10 are published online in open access form (Creative Commons BY-SA 4.0 licence) with the permission of the author(s).

Bibliografisk oversikt over nyreligiøsitetsforskningen i Norge

Ingvild Sælid Gilhus og Lisbeth Mikaelsson

Innledning

Begrepet nyreligiøsitet i denne artikkelen samsvarer med den begrepsforklaringen vi gir i boken *Kulturens refortrylling. Nyreligiøsitet i moderne samfunn* (1998/2005). Nyreligiøsitet omfatter dermed organiserte religionssamfunn som man kan være medlem av, New Age/alternativbevegelsen, og uorganisert nyreligiøsitet. Den siste kategorien står for religiøse elementer som ikke er begrenset til spesielle grupper eller New Age-nettverk, men som flyter fritt i kulturen og i sær formidles gjennom massemediene (Gilhus og Mikaelsson 2005:12). Formålet med artikkelen er å presentere en bibliografisk oversikt over det meste av den forskning som har blitt gjort på feltet i Norge siden 1970-tallet. Oversikten dekker bøker, artikler, doktorgradsavhandlinger og hovedoppgaver/masteroppgaver. Rapporten dekker ikke alt som er gjort av forskning i perioden. Vi antar at det spesielt i de teologiske fagmiljøene er blitt publisert mer enn vi har fanget opp.

Så langt vi har registrert, begynte forskningen i nyreligiøsitet forsiktig på 1970-tallet, for gradvis å vokse i omfang og dybde. På 1980-tallet er aktiviteten på feltet fortsatt begrenset, men på 1990-tallet blir det et visst volum på forskning og egne studietilbud. På 2000-tallet er det fortsatt en betydelig interesse for nyreligiøsitet å spore. Feltet preges nå av en sterkere institusjonalisering, med særemner i nyreli-

giøsitet ved de fire eldste universitetene. Nyreligiøsitet kan imidlertid ha inngått i pensa før feltet ble skilt ut som eget studieemne. Det er vanskelig å si i hvor stor grad dette har vært tilfelle, men vi antar at omfanget har vært lite. Det er også en sterk vekst i publisering av artikler, bøker, avlagte doktorgrader og masteroppgaver på 2000-tallet (se publikasjonslisten).

Nyreligiøsitet er et disiplinoverskridende felt som engasjerer religionshistorikere, folklorister, idéhistorikere, kjønnsforskere, samfunnsforskere og teologer. Det betyr bredde i faglige innfallsvinkler til feltet. Karakteristisk for utforskningen av nyreligiøsitet i Norge er da også de forskjellige forskningsmiljøenes ulike perspektiver og vurderinger av denne religiøsiteten. Man bør ikke overdrive forskjellen, men interessen for nyreligiøsitet er til dels annerledes motivert ved de teologiske institusjonene enn i de humanistiske fagene. Vi kan også se tendenser til en viss tematisk spesialisering, der NTNU skiller seg mest ut ved sitt sterke fokus på satanisme.

Pionéren blant nyreligiøsitetsforskerne er teologen Arild Romarheim ved Det teologiske Menighetsfakultetet i Oslo. Bortsett fra Romarheim hadde ingen vitenskapelig ansatte i landet spesialkompetanse på nyreligiøsitet på 1970-tallet. Den eldste boken i oversikten er hans *Moderne religiøsitet*, fra 1977. Fokus på New Age og denne bevegelsens kristne innslag har stått sentralt for Romarheim, jf. hans *Kristus i Vannmannens tegn*, fra 1988. Romarheim tok nyreligiøsiteten på alvor som en religiøs utfordring og var blant de første innen akademia når det gjelder å se feltets betydning.

Idéhistoriker og teolog Per Aadnanes, knyttet til Høgskolen i Volda, har levert solide bidrag til norsk nyreligiøsitetsforskning. Aadnanes produserte den første doktoravhandlingen om New Age i 1996: *Det*

nye tusenårsriket. New Age som livssyn. Hans nyeste bok på feltet, *Gud for kvarmann. Kyrkja og den nye religiøsiteten* (2008), har også fokus på livssystematikk og den utfordringen nyreligiøsiteten betyr for kirken. Egede Instituttet, som blant annet er et kirkelig ressurscenter for nyreligiøsitetsstudier, arrangerte i 2009 en konferanse med utgangspunkt i Aadnanes' bok: "50 år med alternativ spiritualitet". Den resulterte i antologien *Nye guder for hvermann? Femti år med alternativ spiritualitet* (2011). Bidragene spenner over hele spekteret i norsk nyreligiøsitetsforskning – de kommer fra teologisk, samfunnsvitenskapelig, religionsvitenskapelig og også nyreligiøst hold.

Den mest markante nyreligiøsitetsforskeren ved Universitetet i Oslo har siden 1980-tallet vært teologen Jone Salomonsen med studier av gudinnekultus og den feministiske heksebevegelsen, jf. doktoravhandlingen *I am a Witch, a Healer and a Bender*, fra 1997. Salomonsen har et feministisk perspektiv og er konsentrert om symboler og ritualer. Faget religionshistorie ved UiO hadde i perioden 2006–2010 studieemnet "Nyreligiøsitet" på masternivå, fra 2011 "Nyreligiøsitet" på bachelornivå.

KIFO – Stiftelsen for kirkeforskning, ved Diakonhjemmets Høgskole i Oslo har bidratt til norsk nyreligiøsitetsforskning hovedsakelig gjennom arbeidene til statsviter Pål Ketil Botvar, som i 2009 tok doktorgraden med avhandlingen *Skjebnetro, selvutvikling og samfunnsengasjement: Den politiske betydningen av ulike former for religiøsitet blant norske velgere*. Botvars bok fra 1993 – *Religion uten kirke: ikke-institusjonell religiøsitet i Norge* – var en norsk pionér-studie av den ikke-organiserte religiøsiteten som senere har vist seg så viktig i den senmoderne religionsutviklingen. Felles for den religionssociologiske interessen for nyreligiøsitet ved KIFO og Universitetet i Agder er spørsmål om

tro og/eller forholdet til kirken. Forskningen er dessuten overveiende kvantitativt orientert, med mindre vekt på de omfattende nyreligiøse kulturimpulsene i samfunnet.

De religionsvitenskapelige fagmiljøene ved universitetene i Bergen, Trondheim og Tromsø har alle stått for en omfattende publisering på dette området. Forskere ved det som dengang het Institutt for religionsvitenskap ved Universitetet i Bergen engasjerte seg for alvor i nyreligiøsitet på 1990-tallet med instituttprosjektet "Teosofi i Norge" (1992–1998), som resulterte i fem hovedoppgaver og en antologi om teosofi: *Skjult visdom – universelt brorskap. Teosofi i Norge* (1998). Imidlertid skriver den eldste hovedoppgaven vi har registrert, datert allerede i 1973, seg fra bergensstudent og religionshistoriker Bjørn Kristian Indergaard: *Mellom 'ordo' og 'ratio'. Grunnriss av en Paracelsus-fortolkning*. Satsningen på nyreligiøsitet ved UiB ble vesentlig styrket da Norges forskningsråd finansierte prosjektet "Myte, magi og mirakel i møte med det moderne" (MMMMM) (1994–1997) gjennom KULT-programmet. Mer generelt kan finansieringen tolkes som en anerkjennelse av det nyreligiøse feltets betydning fra Forskningsrådets side. Det er til dags dato det største fellesprosjektet om nyreligiøsitet i Norge. Prosjektet var et samarbeid mellom kulturviterne Bente Gullveig Alver og Torunn Selberg og religionshistorikerne Ingvild Sælid Gilhus og Lisbeth Mikaelsson. Det resulterte i tre artikkelsamlinger i KULTs skriftserie (nr. 63, 83 og 95, jf. publikasjonslisten), med en rekke bidragsytere fra Skandinavia og andre miljøer i Norge. Bøkene *Kulturens refortrylling. Nyreligiøsitet i moderne samfunn* (1998/2005) og *Myte, magi og mirakel i møte med det moderne* (1999) er også resultater av denne satsningen. Flere hovedoppgaver, og religionshistoriker Siv Ellen Krafts doktoravhandling om teosofi, *The Sex*

Problem. Political Aspects of Gender Discourse in the Theosophical Society 1875–1930 (1999), ble til innenfor rammen av MMMMM-prosjektet. Samarbeidet ble videreført i 1997 med prosjektet “Nyreligiøsitet på norsk: marked, møte, motstand” (forprosjektmidler av Norges forskningsråd), og med mindre nordiske konferanser i 2009 og 2010 om “Grenseflatene mellom det religiøse og det sekulære”, finansiert av Universitetet i Bergen. En viktig side ved det bergenske engasjementet er de møteplassene som er blitt arrangert for nyreligiøsitetsforskere fra Norge, Danmark og Sverige siden 1990-tallet. Bergensmiljøet har hatt fokus på New Age/alternativbevegelsen, UFO, forbindelsen folkereligiøsitet-nyreligiøsitet, og på det som har vært kalt “religion smurt tynt utover”. Det siste dreier seg om religiøse elementer med stort kulturelt nedslag, ofte formidlet av massemedier, ikke minst reklame. Kvalitative studier og overordnede tendenser i nyreligiøsiteten har vært vektlagt. Fra 1992 tilbød Institutt for religionsvitenskap mellom- og hovedfags-emnet “Nye religiøse bevegelser”. Omkring slutten av 1990-tallet og begynnelsen av 2000-tallet samarbeidet fagene Religionsvitenskap og Kulturvitenskap om et studiemne kalt “Nyreligiøsitet og folkereligiøsitet” for mellom- og hovedfag. Siden 2009 har Religionsvitenskap tilbudt “Nyreligiøsitet” og Kulturvitenskap “Folketro og nyreligiøsitet” som spesialiseringsemner for bachelor- og masterstudenter.

Ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim har den drivende kraften innenfor dette feltet vært religionshistoriker Asbjørn Dyrendal, med spesialisering i satanisme. Han disputerte på en avhandling om satanisme-konstruksjon i 2003: *True Religion versus Cannibal Others? Rhetorical Constructions of Satanism among American Evangelicals*. Siden 2001 har Religionsvitenskap ved NTNU tilbudt studieemnet “Vestlig samtidsreligion”, opprinnelig

beregnet på mellomfag.

Siv Ellen Kraft har vært den viktigste nyreligiøsitetsforskeren ved Universitetet i Tromsø. Kraft har utvidet sin teosofi-spesialisering med studier i samisk nyreligiøsitet, New Age, alternativ behandling, kropp og nyreligiøsitet i mediene. Siden hun ble ansatt i 2001 har UiT hatt et studieemne i nyreligiøsitet på lavere grad. I 2010 ble nok en forsker med spesialisering i nyreligiøse bevegelser og New Age ansatt ved instituttet, nemlig amerikaneren James R. Lewis, internasjonalt anerkjent som en betydelig kapasitet på området.

Ved *Høgskolen i Vestfold* har religionsviter Geir Winje markert seg som forfatter av studentlitteratur i nyreligiøsitet, og bl. a. utgitt boken *Fra bønn til magi. Nye religioner og menneskesyn* (1999).

Ved Universitetet i Stavanger har religionshistoriker Anne Kalvig spesialisert seg på alternativ terapi med doktoravhandlingen *Åndeleg helse. Ein kulturanalytisk studie av menneske- og livssyn hos alternative terapeuter* (2011).

Når vi ser den vitenskapelige produksjonen samlet, er den overraskende stor. Veksten skyter fart på 1990-tallet og har tiltatt på 2000-tallet. Det vitner om en sterkere institusjonell forankring av nyreligiøsitet som felt i akademia, og man kan også si at det avtegner seg tydeligere som et eget religionsvitenskapelig fagområde. Samtidig er det relativt få faste ansatte med nyreligiøsitet som spesialitet. Fagområdet er dermed sårbart for avganger. I det norske samfunnet har nyreligiøsiteten vunnet et sterkt fotfeste i form av New Age-preget spiritualitet og alternativ behandling. Hvert år arrangeres for eksempel om lag 50 alternativmesser omkring i landet, med 100 000 besøkende. Interessen for nyreligiøsitet i massemediene har skutt fart etter at Prinsesse Märtha Louise har markert seg som alternativ behandler og entrepre-

nør med egen engleskole. Denne bibliografiske oversikten viser tydelig et dominerende forskningsmessig fokus på New Age-bevegelsen og fenomenet i skjæringspunktet til New Age, slik som teosofi, nysjamanisme, heksekult og UFO-religion. Fokuset i forskningen kan dermed sies å gjenspeile situasjonen i samfunnet. Hvis man skulle etterlyse noe, er det mer klassisk historieskrivning med vekt på utviklingen i Norge: Hvem brakte nyreligiøsiten til landet og når skjedde det? Hvem har vært og er ledende skikkelser innenfor de ulike retningene? Hvilke nye religioner og religiøse miljøer har vunnet fotfeste, hvordan er den geografiske spredningen og hvor stor er oppslutningen? En del er allerede gjort, men å fremskaffe et samlende helhetsbilde av denne samtidshistorien står i dag som en sentral utfordring.

Bibliografi

Bøker

- Alver, Bente Gullveig, Ingvild Sælid Gilhus, Lisbeth Mikaelsson & Torunn Selberg, *Myte, magi og mirakel i møte med det moderne*, Oslo: Pax forlag 1999.
- Botvar, Pål Ketil, *Religion uten kirke. Ikke-institusjonell religiøsitet i Norge, Storbritannia og Tyskland*, Diaforsk rapport nr. 10, Oslo: Diafonhjettets høgskolesenter 1993.
- Emberland, Terje, *Religion og rase. Nyhedenskap og nazisme i Norge 1933–1945*, Oslo: Humanist forlag 2003.
- Engedal, Leif Gunnar & Arne Tord Sveinall (red.), *Troen er løs. Bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro*, Trondheim: Tapir Akademisk Forlag 2000 (Artikler av Hans Arne Akerø, Pål Ketil Botvar, Paul Otto Brunstad, Tormod Engelsviken, Inger Furseth, Knut Gjengedal, Jan-Olav Henriksen, Siv Ellen Kraft, Otto Krogseth, Jorun Lunestad, Lisbeth Mikaelsson, Harald Olsen, Arild Romarheim, Yngve J. Sagedal, Oskar Skarsaune, Arne Tord Sveinall, Notto R. Thelle, Lise Vislie, Rune Øystese og Leif Gunnar Engedal og Arne Tord Sveinall (Introduksjon).

- Engelsviken, Tormod, Rolv Olsen & Notto R. Thelle (red.), *Nye guder for hvermann? Femti år med alternativ spiritualitet*, Trondheim: Tapir Akademisk Forlag 2011 (Artikler av Pål Ketil Botvar, Tore Laugerud, Anne Anita Lillebø, Lisbeth Mikaelsson, Arild Romarheim, Øyvind Solum, Arne Tord Sveinall, Notto R. Thelle, Per M. Aadnanes.)
- Gilhus, Ingvild Sælid (red.), *Miraklenes tid*, KULTs skriftserie nr. 95, Oslo, Norges forskningsråd, 1997 (Artikler av Tore Ahlbäck, Bente Gullveig Alver, Arne Bugge Amundsen, Asbjørn Dyrendal, Anne Eriksen, Ragnhild Bjerre Finnestad, Ingvild Sælid Gilhus, Anne Marit Hauan, Barbro Klein, Lisbeth Mikaelsson, Mikael Rothstein, Torunn Selberg.)
- Gilhus, Ingvild Sælid & Lisbeth Mikaelsson (red.), *Skjult visdom – universelt brorskap. Teosofi i Norge*, Oslo: Emilia AS 1998 (Artikler av Sturla Bang, Hanna Siegerist Bjørnsen, Ingvild Sælid Gilhus, Ingvild Hope, Karstein Hopland, Synnøve Kirkebø, Siv Ellen Kraft, Lisbeth Mikaelsson, Richard Natvig, Eli Herud Sørensen.)
- Gilhus, Ingvild Sælid & Lisbeth Mikaelsson, *Kulturens refortrylling. Nyreligiositet i moderne samfunn*, Oslo: Universitetsforlaget 1998 [2005].
- Hammer, Olav & James R. Lewis (red.), *Religion and the Authority of Science*, Leiden: Brill 2011.
- Hartveit, Karl Milton, *Jakten på det hellige. Nyåndelige bevegelser i Norge*, Oslo: Grøndahl Dreyer 1999.
- Kraft, Siv Ellen, *Den ville kroppen. Tatovering, piercing og smerteritualer i dag*, Oslo: Pax Forlag 2005.
- Levine, Nicholas & James R. Lewis, *Children of Jesus and Mary*, Oxford: Oxford University Press 2010.
- Lewis, James R. & Jesper Aagaard Petersen (red.), *The Encyclopedic Sourcebook of Satanism*, New York: Prometheus Books, Amherst 2008.
- Lewis, James R. & Sarah Lewis (red.), *Sacred Schisms*, Cambridge: Cambridge University Press 2009.
- Lewis, James R. (red.), *Scientology*, Oxford: Oxford University Press 2009.
- Lewis, James R. & Murph Pizza (red.), *Handbook of Modern Paganism*, Leiden: Brill 2009.
- Lewis, James R. (red.), *Violence and New Religious Movements*, Oxford: Oxford University Press 2011.

- Mikaelsson, Lisbeth (red.), *Myte i møte med det moderne*, KULTs skriftserie nr. 63, Oslo, Norges forskningsråd, 1996 (Artikler av Bente Gullveig Alver, Anne Erikssen, Ingvild Sælid Gilhus, Siv Ellen Kraft, Lisbeth Mikaelsson, Mikael Rothstein, Håkan Rydving, Torunn Selberg).
- Petersen, Jesper Aagaard (red.), *Contemporary Religious Satanism. A Critical Reader*, Farnham: Ashgate Publishing 2009.
- Romarheim, Arild, *Moderne religiøsitet, en oversikt over ca. 30 nyere bevegelser og retninger som arbeider aktivt i dagens Skandinavia*, Oslo: Aschehoug 1977 [1979].
- Romarheim, Arild, *Kristus i Vannmannens tegn. Nyreligiøse oppfatninger av Jesus Kristus*, Oslo: Credo Forlag 1988 [1994].
[Svensk utgave: *Kristus i Vattumannens Tecken*, Örebro: Libris 1989.
Engelskspråklig utgave: *The Aquarian Christ. Jesus Christ as Portrayed by New Religious Movements*, Hong Kong: Good Tiding Ltd 1992].
- Romarheim, Arild & Michael Holter, *Margit Sandemo og den mystiske Lucifer. Okkult verdensbilde i pocketformat*, Oslo: Credo 1993.
- Salomonsen, Jone, *Når Gud blir kvinne*, Oslo: Pax Forlag 1991.
- Salomonsen, Jone, *Enchanted Feminism. Ritual, Gender and Divinity among the Reclaiming Witches of San Francisco*, London: Routledge 2002.
- Selberg, Torunn (red.), *Utopi og besvergelse. Magi i moderne kultur*, KULTs skriftserie nr. 83, Oslo: Norges forskningsråd 1997 (Artikler av Bente Gullveig Alver, Asbjørn Dyrendal, Liselotte Frisk, Jan Garnert, Ingvild Sælid Gilhus, Knut A. Jacobsen, Siv Ellen Kraft, Stein R. Mathisen, Lisbeth Mikaelsson, Mikael Rothstein, Torunn Selberg.)
- Skoglund, Audhild, *Jakten på en indre gud. New age som religionsform og samfunnsstrømning*, Oslo: J. W. Cappelens Forlag 1999.
- Thelle, Notto R., *Prinsessens engler. Invitasjon til samtale om alternativ spiritualitet*, Oslo: Pax Forlag 2010.
- Uldal, Geir & Geir Winje, *Hekser og healere. Religion og spiritualitet i det moderne*, Kristiansand: Høyskoleforlaget 2007.
- Vindsetmo, Bjørg, *Sjelen som turist. Om magi, terapi og religion*, Oslo: Gyldendal Norsk Forlag 1995.
- Winje, Geir, *Fra bønn til magi. Nye religioner og menneskesyn*, Kristiansand: Høyskoleforlaget 1999.
- Aadnanes, Per M., *Frå moderne vantru til ny religiøsitet. Norsk livssynsdebatt i hundre år*, Oslo: Tano 1995 [1988].

Aadnanes, Per M., *Gud for kvarmann. Kyrkja og den nye religiøsitetten*, Oslo: Universitetsforlaget 2008.

Artikler

(I tillegg til ikke-spesifiserte artikler i bøkene over)

Asprem, Egil, "På epleslang i kunnskapens tre: en kritisk drøfting av teori i nyere esoterismeforskning", *Din. Tidsskrift for religion og kultur*, 2009: 2–3, s. 5–27.

Botvar, Pål Ketil, "Gammel og ny folketro", *Halvårstidsskrift for praktisk teologi* 1, 1999, s. 20–27.

Botvar, Pål Ketil, "Ny åndelighet – spydspiss for samfunnsendring? Den politiske betydning av tendenser innenfor senmoderne religiøsitet", Ole Gunnar Winsnes (red.), *Tallenes tale 2003. Perspektiver på statistikk og kirke*, KIFO Rapport nr. 25, Trondheim: Tapir Akademisk Forlag 2004, s. 113–140.

Botvar, Pål Ketil, "The Civic Role of Individualised Religion. New Age and Social Capital", *Nordic Journal of Religion and Society* 17, 2004: 2, s. 121–136.

Botvar, Pål Ketil, "Why New Age is giving way to spirituality. The silent revolution within alternative religiosity", Inger Furseth & Paul Leer-Salvesen (red.), *Religion in Late Modernity. Essays in Honour of Pål Repstad*, Trondheim: Tapir Academic press 2007, s. 87–100.

Botvar, Pål Ketil, "Alternative Religion – A New Political Cleavage?", *Politics and Religion* 2, 2009: 3, s. 378–394.

Botvar, Pål Ketil & Jan Olav Henriksen, "Mot en alternativreligiøs revolusjon?" Pål Ketil Botvar & Ulla Schmidt (red.), *Religion i dagens Norge. Mellom sekularisering og sakralisering*, Oslo: Universitetsforlaget 2010, s. 60–80.

Dyrendal, Asbjørn, "Magi og motmagi. 'Fundamentalisme' og 'det okkulte' i USA", *CHAOS. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* 27, 1997, s. 57–77.

Dyrendal, Asbjørn, "Satanisme som moderne konspirasjonsteori. Satanismepanikkene og den paranoide stil", *Svensk Religionshistorisk Årsskrift* 15, 1999, s. 133–162.

Dyrendal, Asbjørn, "Fanden er løs. En utviklingshistorisk fremstilling av 'satanisme' som moderne ondskapsforestilling", *Marburg Journal of Religion* 5, 2000: 1.

Dyrendal, Asbjørn, "Satanismen och den moderna ondskan", Olav Hammer & Catharina Raudvere (red.), *Berättelser om ondskan*, Stockholm: Wahlström & Widstrand 2000, s. 137–164.

- Dyrendal, Asbjørn, "Autoritet, makt og motstand som retoriske fenomen. Autoriserende og undergravende tale i debatten om nyreligiøse bevegelser", *CHAOS. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* 40, 2003, s. 91–102.
- Dyrendal, Asbjørn, "Denne verdens herskere. Konspirasjonstenkning som virkelighetsforsåelse", Arnfinn Pettersen & Terje Emberland (red.), *Konspiranoia. Konspirasjonsteorier fra 666 til WTC*, Oslo: Humanist forlag 2003, s. 18–50.
- Dyrendal, Asbjørn, "Jakten på Satans tjenere. Satanismepanikkene og den paranoide stil", Arnfinn Pettersen & Terje Emberland (red.), *Konspiranoia. Konspirasjonsteorier fra 666 til WTC*, Oslo: Humanist forlag 2003, s. 229–261.
- Dyrendal, Asbjørn, "Et Satans mannfolk. Den autoriserte Anton LaVey", *Din. Tidsskrift for kultur og religion* 2004: 2-3, s. 73–83.
- Dyrendal, Asbjørn, "Satanisme – en innføring", *Din. Tidsskrift for kultur og religion* 2004: 4, s. 47–57.
- Dyrendal Asbjørn, "Satanisme og populærkultur", *Din. Tidsskrift for kultur og religion* 2005: 3-4, s. 49–59.
- Dyrendal, Asbjørn, "Devilish Consumption: Popular Culture in Satanic Socialization", *Numen* 55, 2008: 1, s. 68–98.
- Dyrendal, Asbjørn m/Amina Olander Lap, "Satanism as News Item in Norway and Denmark. A Brief History", James Lewis & Jesper Aagaard Petersen (red.), *Encyclopedic Sourcebook on Satanism*, Buffalo: Prometheus Books 2008 s. 327–360.
- Dyrendal, Asbjørn, Titus Hjelm, Jesper Aagaard Petersen & Henrik Bogdan, "Nordic Satanism and Satanism Scares. The Dark Side of the Secular Welfare State", *Social Compass* 56, 2009: 4, s. 515–529.
- Dyrendal, Asbjørn, "Satanism and Popular Music", Christopher Partridge & Eric Christianson (red.), *The Lure of the Dark Side. Satan and Western Demonology in Popular Culture*, London: Equinox 2009, s. 25–38.
- Dyrendal, Asbjørn, "Darkness Within. Satanism as Self-Religion", Jesper Aagaard Petersen (red.), *Contemporary Religious Satanism*, Oxford: Ashgate 2009, s. 59–74.
- Dyrendal, Asbjørn & Didrik Søderlind, "Social-Democratic Satanism? Some Examples of Satanism in Scandinavia", Jesper Aagaard Petersen (red.), *Contemporary Religious Satanism*, Oxford: Asgate 2009, s. 153–170.
- Dyrendal, Asbjørn, "Sykdomsindustrien. Moderne medisin i alternativkulturens demonologi", *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2010: 1-2, s.141–60.

- Dyrendal, Asbjørn, "Satan and the Beast. The Influence of Aleister Crowley on Modern Satanism", Henrik Bogdan & Martin P. Starr (red.), *Aleister Crowley and Western Esotericism. An Anthology of Critical Studies*, Oxford: Oxford University Press 2012, s. 369-394.
- Dyrendal, Asbjørn, "Satanism in Norway", Olav Hammer & Henrik Bogdan (red.), *Encyclopedia of Esotericism in Scandinavia*, Leiden: Brill (under utgivelse).
- Dyrendal, Asbjørn & Jesper Aagaard Petersen, "Fuelled by Satan: Modern Satanism Between Modernity and the Left-Hand Path", Olav Hammer & Mikael Rothstein (red.), *Cambridge Companion to New Religious Movements*, Cambridge: Cambridge University Press (under utgivelse).
- Dyrendal, Asbjørn. "Hidden Persuaders and Invisible Wars. Anton LaVey and Conspiracy Culture", Jesper Aagaard Petersen og Pär Faxneld (red.), *The Devil's Party. Satanism in Modernity*, Oxford: Oxford University Press (under utgivelse).
- Edland, Vidar, "Egyptiske låneelementer i The Hermetic Order of the Golden Dawns rituallære", *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2009: 2-3, s. 125-144.
- Emberland, Terje, "Tibetanske SS-menn fra det underjordiske rike. Okkultisme og fascisme i det kultiske miljø", Arnfinn Pettersen & Terje Emberland (red.), *Konspiranoia. Konspirasjonsteorier fra 666 til WTC*, Oslo: Humanist forlag 2003, s. 169-212.
- Emberland, Terje, "Antroposofi, völkisch-tenkning og nazisme – ideologisk naboskap og rivalisering i det kultiske miljø", *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2009: 2-3, s. 54-75.
- Gilhus, Ingvild Sælid, "Religion of Jokes: Flirtation with the East", Ingvild S. Gilhus, *Laughing Gods, Weeping Virgins*, London/New York: Routledge, 1997, s. 122-134 (om Bhagwan Sri Rajneesh /Osho).
- Gilhus, Ingvild Sælid, "Datteren er kvinnens mor: Barnet som symbol, sendebud og gammel sjel i New Age", *CHAOS. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* 29, 1998, s. 23-37.
- Gilhus, Ingvild Sælid, "Nye religioner i hellenistisk-romersk tid og idag", Per Bilde & Mikael Rothstein (red.), *Nye religioner i hellenistisk-romersk tid og i dag*, Aarhus: Aarhus University Press 1999, s. 24-38.
- Gilhus, Ingvild Sælid, "The Gnostic Myth and the Goddess Myth: Two contemporary Responses to Questions of Human Identity", Mikael Rothstein (red.), *New Age Religion and Globalization*, Aarhus: Aarhus University Press 2001, s. 131-144.
- Gilhus, Ingvild Sælid, "Engler i Norge og kampen om dem", *CHAOS. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* 51, 2009, s. 67-88.

- Gilhus, Ingvild Sælid, "Religious border crossers and border markers: Angels in Norway", Marion Bowman & Ülo Valk (red.), *Expressions of Belief. Vernacular Religion in Everyday Life*, London: Equinox 2012, s. 230-246.
- Gilhus, Ingvild Sælid. "New Age in Norway", Olav Hammer & Henrik Bogdan (red.), *Encyclopedia of Esotericism in Scandinavia*, Leiden: Brill (under utgivelse).
- Gilhus, Ingvild Sælid, "Anthroposophy in Norway", Henrik Bogdan & Olav Hammer (red.), *Encyclopedia of Esotericism in Scandinavia*, Leiden: Brill (under utgivelse).
- Gilhus, Ingvild Sælid & Lisbeth Mikaelsson, "Multireligiøse aktører og kulturens refortrylling", *Sosiologi i dag* 30, 2000, s. 3–22.
- Gilhus, Ingvild Sælid & Lisbeth Mikaelsson, "Reincarnation and Western Values", *Tradisjon* 31, 2001, s. 93–99.
- Gilhus, Ingvild Sælid & Lisbeth Mikaelsson, "Nyreligiøsitet", Ingvild Sælid Gilhus & Lisbeth Mikaelsson (red.), *Verdens levende religioner*, Oslo: Pax 2007, s. 376–408.
- Heilund, Jan Bertil, "Konspirasjonsteorier i norske ufo-miljøer", Arnfinn Pettersen & Terje Emberland (red.), *Konspiranoia. Konspirasjonsteorier fra 666 til WTC*, Oslo: Humanist forlag 2003, s. 262–294.
- Kalvig, Anne, "Himmelske samtalar om sex – friske fråsegn og gammalt grums", *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2001: 2–3, s. 30–37.
- Kalvig, Anne, "Den store gudinna og døtrene hennar. Ordet og kjødet i feministisk spiritualitet", S. B. Grønstøl (red.), *Ordet og kjødet. Humaniora i Stavanger*, Stavanger: Wigestrands forlag, s. 57–70.
- Kalvig, Anne, "Globalisering og krisetid. Eit feministisk blikk på kvinners strategiar i møte med globaliseringa", S.I. Langhelle (red.), *Menneskene og maktene – når gamle sanningar ikkje gjeld lenger*, Seminarrapport Utstein Kloster, Haugaland akademi, Stavanger: Omega trykk 2004 s. 74–86.
- Kalvig, Anne, "Sjel og ånd eller chakra og energi? Fellestrekk og mangfald i alternativ-terapeutisk antropologi", *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2008: 2–3, s. 20–31.
- Kalvig, Anne, "TV Norge og Kanal FEM – den nye tids bodbringerar", *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2009: 4, s. 45–63.
- Kolstø, Janemil, "'Ingen avstand mellom oss'. En beskrivelse av Share International som esoterisk diskurs", *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2009: 2–3, s. 28–53.
- Kraft, Siv Ellen, "Fritjof Capras verdensbilde", *Chaos. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* 19, 1993 s. 20–31.
- Kraft, Siv Ellen, "De nye helligdyrene. Om dyremennesker og menneskedyr i nyreligiøsitet", *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2000: 3, s. 42–47.

- Kraft, Siv Ellen, "Alternativmessen. For deg som tror litt, mye, eller ingenting", *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2001: 1, s. 18–24.
- Kraft, Siv Ellen, "To mix or not to mix": Syncretism/anti-syncretism in the history of Theosophy", *Numen* 49, 2002, s. 142–177.
- Kraft, Siv Ellen, "Kjøtt og kjønn. Vegetarianisme i den tidlige teosofien", *Chaos. Dansk-Norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* 38, 2008, s. 41–55.
- Kraft, Siv Ellen, " 'There is nothing of the woman in me'. Madame Blavatsky, teosofi og utopisk feminisme", Tone Hellesund og Inger Marie Okkenhaug (red.), *Erobring og overskridelse. De nye kvinnene inntar verden, 1870-1940*, Oslo: Unipub Forlag 2003, s. 125–143.
- Kraft, Siv Ellen, "Madame Blavatsky, teosofi og kroppens millenarisme", Jostein Børtnes, Lisbeth Mikaelsson & Siv Ellen Kraft (red.), *Kampen om kroppen*, Kristiansand: Høyskoleforlaget 2004, s. 227–243.
- Kraft, Siv Ellen, "Et hellig fjell blir til. Om samer, OL og arktisk magi", *Nytt Norsk Tidsskrift* 2004: 3–4, s. 237–249.
- Kraft, Siv Ellen, "Alternativ medisin i Norge. Et kritisk blikk på nyere forskning og offentlige strategier", *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2004: 4, s. 3–12.
- Kraft, Siv Ellen, "Krokhenging. Nær livet-opplevelser og 'primitiv' maskulinitet", *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2004: 2–3, s. 3–11. Også publisert i Marit Anne Hauan (red.), *Maskuliniteter i nord*, Kvinnforsks skriftserie nr. 6, 2007, s. 251–262.
- Kraft, Siv Ellen, "Place Making, Mega Events and Ritual Effervescence. The Mandela Concert in Tromsø, 9. June 2005", *Temenos. Nordic Journal of Comparative Religion* 42, 2005: 2, s. 43–64.
- Kraft, Siv Ellen, "Medisin eller religion? NAFKAM og det nyreligiøse landskapet", Asbjørn Dyrendal, Arnfinn Pettersen & Didrik Søderlind (red.), *Åpent sinn eller høl i hue*, Oslo: Humanist forlag 2006, s. 175–200.
- Kraft, Siv Ellen, "Samisk folkemedisin og nyreligiøse plastikk-sjamaner. Et kritisk blikk på nyromantiske forskningsperspektiver", *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2006: 2–3, s. 43–52.
- Kraft, Siv Ellen, "Religion and spirituality in Lonely Planet's 'India', *Religion. An International Journal* 37, 2007: 3, s. 230–240.
- Kraft, Siv Ellen, "En senmoderne pilegrimsreise. Prinsesse Märtha Louise og Ari Behns *Fra hjerte til hjerte*", Ingvild Sælid Gilhus & Siv Ellen Kraft (red.), *Religiøse reiser. Mellom gamle spor og nye mål*, Oslo: Universitetsforlaget 2007, s. 39–50.

- Kraft, Siv Ellen, "Fødsel som åndelig arena. Om naturmystikk i det norske helsevesenet", *Nytt norsk tidsskrift* 24, 2007: 2, s. 126–137.
- Kraft, Siv Ellen, "New Age på bokmarkedet. En analyse av to norske internettbokhandlere", *CHAOS. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* 50, 2008, s. 85–100.
- Kraft, Siv Ellen, "Märthas engler", *Nytt norsk tidsskrift* 25, 2008: 2, s. 122–134.
- Kraft, Siv Ellen, "Kristendom, sjamanisme og urfolksspiritualitet i norsk Sápmi", *CHAOS. Skandinavisk tidsskrift for religionshistoriske studier* 51, 2009 s. 29–52.
- Kraft, Siv Ellen, "Sami Indigenous Spirituality. Religion and Nation Building in Norwegian Sápmi", *Temenos. Nordic Journal of Comparative Religion* 45, 2009: 2, s. 179–206.
- Kraft, Siv Ellen, "The Making of a Sacred Mountain. Meanings of 'Nature' and 'Sacredness' in Sápmi and Northern Norway", *Religion. An international journal* 40, 2010, s. 53–61.
- Kraft, Siv Ellen, "Om jubel og selvutvikling. Naturlig fødsel i New Age", *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2011: 1–2, s. 79–93.
- Kraft, Siv Ellen. "Theosophical Society in Norway", Olav Hammer og Henrik Bogdan (red.), *Encyclopedia of Esotericism in Scandinavia*, Leiden: Brill (under utgivelse).
- Lewis, James R., "Did Jesus Die for Our Karma? Christology and Atonement in a Contemporary Metaphysical Church", Olav Hammer (red.). *Alternative Christs*, Cambridge: Cambridge University Press 2009, s. 240–255.
- Lewis, James R., "The Growth of Scientology and the Stark Model of Religious 'Success'", James R. Lewis (red.), *Scientology*, Oxford: Oxford University Press 2009, s. 117–141.
- Lewis, James R., "The Science Canopy: Religion, Legitimacy, and the Charisma of Science", *Temenos* 46, 2010: 1, s. 7–24
- Lewis, James R., "Autobiography of a Schism.", *Marburg Journal of Religious Studies* 15, 2010.
- Lewis, James R., "Fit for the Devil: Toward an Understanding of 'Conversion' to Satanism", *International Journal for the Study of New Religions* 1, 2010.
- Lewis, James R., "How Religions Appeal to the Authority of Science", James R. Lewis & Olav Hammer (red.), *Religion and the Authority of Science*, Leiden: Brill 2010, s. 23–40.
- Lewis, James R., "The Branch Davidians: Through the Lens of Jonestown", *Alternative Spirituality and Religion Review* 2, 2011: 1, s. 55–88.

- Lewis, James R., "Scientology: Up Stat, Down Stat", Mikael Rothstein & Olav Hammer (red.), *The Cambridge Companion to New Religious Movements*, Cambridge: Cambridge University Press (under utgivelse).
- Mikaelsson, Lisbeth, "Heksekunst og sakral kvinnelighet – en presentasjon av religiøse strømninger i kvinnebevegelsen", *Kjønn og makt: teoretiske perspektiver*, Arbeidsnotat nr. 2, NAVFs sekretariat for kvinneforskning og kvinner i forskning, Skriftserien nr. 1, 1991, s. 91–111.
- Mikaelsson, Lisbeth, "Exploring Contemporary Religion – Aims and Methods", Margit Warburg (red.), *Studying New Religions*, Copenhagen: University of Copenhagen, Institute of History of Religions 1995 s. 23–29.
- Mikaelsson, Lisbeth, "Okkultisme for barn: teosofiens Runde Bord-orden", *CHAOS. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* 29, 1998, s. 39–52.
- Mikaelsson, Lisbeth, "Det bergenske alternativmarkedet", Lisbeth Mikaelsson (red.), *Religionsbyen Bergen*, Bergen: Eide forlag, s. 133–157.
- Mikaelsson, Lisbeth, "Homo Accumulans and the Spiritualization of Money", Mikael Rothstein (red.), *New Age Religion and Globalization*, Aarhus: Aarhus University Press 2001, s. 94–112.
- Mikaelsson, Lisbeth, "Den holistiske energikroppen". Jostein Børtnes, Siv Ellen Kraft & Lisbeth Mikaelsson (red.), *Kampen om kroppen. Kulturanalytiske blikk på kropp, helse, kjønn og seksualitet*, Kulturstudier nr. 37, Program for kulturstudier, Kristiansand: Norges forskningsråd og Høyskoleforlaget 2004, s. 313–345.
- Mikaelsson, Lisbeth, "Regnbuens skjulte farer – trusselen fra New Age". Tomas Hägg (red.), *Kjetterne og kirken fra antikken til i dag*, Oslo: Scandinavian Academic Press/Spartacus forlag 2008, s. 223–240.
[Tysk oversettelse: "Die Gefahren des Regenbogens: Bedrohung durch die New Age-Bewegung", Tomas Hägg (Hg.), *Kirche und Ketzer. Wege und Abwege des Christentums*, Köln/Weimar/Wien: Böhlau Verlag 2010, s. 261–281].
- Mikaelsson, Lisbeth, "Nyåndelighet som forskningsobjekt i Norge", *Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap* 2011: 3–4, s. 188–199.
- Petersen, Jesper Aagaard, "Satanists and Nuts: The Role of Schisms in Modern Satanism". James R. Lewis & Sarah M. Lewis (red.), *Sacred Schisms: How Religions Divide*, Cambridge: Cambridge University Press 2009, s. 218–247.
- Petersen, Jesper Aagaard, "'We Demand Bedrock Knowledge': Modern Satanism between Secularized Esotericism and 'Esotericized' Secularism", Olav Hammer & James R. Lewis (red.), *Religion and the Authority of Science*, Leiden: Brill 2010, s. 67–114.

- Petersen, Jesper Aagaard, ”’Smite Him Hip and Thigh’: Satanism, Violence and Transgression”, James R. Lewis (red.), *Violence and New Religious Movements*, New York: Oxford University Press 2011, s. 351–376.
- Petersen, Jesper Aagaard. ”From Book to Bit: Enacting Satanism Online”, Kenneth Granholm & Egil Aspren (red.). *Contemporary Esotericism*, London: Equinox, (under utgivelse).
- Petersen, Jesper Aagaard, ”The Seeds of Satan: Conceptions of Magic in Contemporary Satanism”, *Aries* 12, 1 (under utgivelse).
- Petersen, Jesper Aagaard, ”Satanism in Denmark”, Olav Hammer & Henrik Bogdan (red.). *Encyclopedia of Esotericism in Scandinavia*, Leiden: Brill (under utgivelse).
- Romarheim, Arild, ”New Religious Movements in Norway”, *New Religious Movements Up-date*, vol. II, no. 2, Aarhus, 1978 s. 39–46.
- Romarheim, Arild, ”Religiøs pluralisme i Norge i dag”, Peder Borgen (red.), *Religiøs pluralisme i bibelsk tid og i Norge i dag*, Trondheim: Tapir forlag 1979, s. 11–41.
- Romarheim, Arild, ”Litteratur om nyreligiøse bevegelser”, *Tidsskrift for Teologi og Kirke* 50, 1979, s. 43–49.
- Romarheim, Arild, ”Religiøsitet mot årtusenskiftet: ‘New Age’”, *Tidsskrift for Teologi og Kirke* 58, 1987: 1, s. 51–66.
- Romarheim, Arild, ”The Aquarian Christ”, *Bulletin of the John Rylands University Library of Manchester* 70, 1988: 3 (Autumn 1988). Theme Issue: Sects and new religious movements. Guest editors: Anthony Dyson & Eileen Barker, s. 197–207.
- Romarheim, Arild, ”Hva er ‘New Age?’” Svein Olav Thorbjørnsen (red.), *Mellom kvanter og guruer. En bok om New Age*, Oslo: Credo 1990, s. 16–58.
- Romarheim, Arild, ”Hundre år med ‘nyreligiøsitet’ i Norge”, Arne Tord Sveinall (red.), *Tro og religiøsitet. Håndbok i nyreligiøsitet*, Oslo: IKO 1991, s. 102–107.
- Romarheim, Arild, ”Ny tid, ny religiøsitet – og ny misjon”, Jan-Martin Berentsen, Tormod Engelsviken og Knud Jørgensen (red.), *Missiologi i dag*, Oslo: Universitetsforlaget 1994, s. 407–416.
- Romarheim, Arild, ”Moderne satanisme i et nøtteskall”, *Prismet* 46, 1995, s. 215–220.
- Romarheim, Arild, ”Norsk folkereligiøsitet – på gli?” Audun Mosevoll (red.), *Brytninger i en ny tid*, Årsskrift for Norsk Lærarakademi, Bergen: NLA-forlaget 1996, s. 21–32.
- Romarheim, Arild, ”Livssynsfundamentet i New Age – østlig eller vestlig? Kritiske bemerkninger til Per M. Aadnanes’ avhandling ‘Det nye tusenårsriket. New Age som livssyn’”, *Tidsskrift for Kirke, Religion og Samfunn* 1997: 1, s. 44–46.

- Romarheim, Arild, ”Mangfold og trend. Religiøse tendenser innenfor forskjellige deler av norsk ukebladvirksomhet”, *Religion og livssyn* 2001: 4, s. 11–21.
- Romarheim, Arild, ”Nyhedendom eller kristendom: Er ukebladene til hinder eller til hjelp i kirkens selvpresentasjon overfor ”folk flest?” T. Engelsviken og K. O. Sannes, *Hva vil det si å være kirke?* Trondheim: Tapir forlag 2004, s. 173–189.
- Romarheim, Arild, ”Åndenes makt. Folkelige forestillinger om hus hjemsøkt av ånder – og kirkens rolle”, *Halvårstidsskrift for praktisk teologi* 2004: 2, s. 61–69.
- Romarheim, Arild, ”Førmoderne religion er atter moderne”. Kronikk 03. juni 2009. www.forskning.no
- Rostad, Aslak, ”Vennskap, kjærlighet og sannhet. Esoterisme i Odd Fellow Ordenen”, *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2009: 2–3, s. 76–102.
- Rostad, Aslak, ”Bilag: Lukkede ordensselskaper i Norge”, *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2009: 2–3, s. 103–107.
- Rønnevig, Georg, ”Norwegian New Age: Alternativt Nettverk and Holistisk Forbund”, *Jasanas* 2011: 5.
- Selberg, Torunn, ”Through Miracles from Doubt to Trust”, Tuija Hovi & Anne Puuronen (red.), *Traditions of belief in everyday life*, Åbo: Åbo Akademi 2000, s. 45–56.
- Selberg, Torunn, ”Ideas of the Past and Tradition within New Religiosity”, Ulrika Wolf-Knuts & Anikki Kaivola Bregenhøj (red.), *Pathways. Approaches to the Study and Teaching of Folklore*, Nordic Network of Folklore, Turku, 2001, s. 109–118.
- Selberg, Torunn, ”‘Our Lord’s Miracle’. Talking about working wonders”, Anikki Kaivola-Bregenhøj et al. (red.), *Narrating, Doing, Experiencing. Nordic folkloristic Perspectives*, Helsinki: Studia Fennica Folkloristica 2006, s. 64–78.
- Søderlind, Didrik, ”Odins guru. David Lane og kampen for den hvite rase”, Arnfinn Pettersen & Terje Emberland (red.), *Konspiranoia. Konspirasjonsteorier fra 666 til WTC*, Oslo: Humanist forlag 2003, s. 213–228.
- Winje, Geir, ”Aleister Crowley – en vestlig tantriker”, *Din. Tidsskrift for religion og kultur* 2009: 2–3, s. 108–124.

Doktorgradsavhandlinger

- Ahlberg, Nora, *Religiøs motkultur i Norge, 1967–1978*. Religionshistorisk avhandling, Universitetet i Oslo, (licensiatgrad), 1980.
- Botvar, Pål Ketil, *Skjebnetro, selvutvikling og samfunnsengasjement. Den politiske betydningen av ulike former for religiøsitet blant norske velgere*, Avhandling for Ph.D.-graden, Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo, 2009.

- Dyrendal, Asbjørn, *True Religion versus Cannibal Others? Rhetorical Constructions of Satanism among American Evangelicals*, Acta Humaniora nr. 174. Unipub forlag, Universitetet i Oslo, 2003.
- Fonneland, Trude, *Samisk nysjamanisme: i dialog med (for)tid og stad. Ein kulturalanalytisk studie av nysjamanar sine erfaringsforteljingar – identitetsforhandlingar og verdiskaping*, Avhandling i kulturvitenskap, Universitetet i Bergen, 2010.
- Heilund, Jan Bertil, *Spenninger, syntese og spiritualitet i norsk UFO-bevegelse, særlig eksemplifisert i organisasjonen NETIs forestillingsunivers*, Avhandling i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2005.
- Johannessen, Berit, *Sykepleiere i alternativ behandling*, Avhandling i kulturvitenskap, Universitetet i Bergen i samarbeid med Høgskolen i Agder, 2006.
- Kalvig, Anne, *Åndeleg helse. Ein kulturalanalytisk studie av menneske- og livssyn hos alternative terapeuter*. PhD-avhandling, Universitetet i Bergen, 2011.
- Kraft, Siv Ellen, *The Sex Problem. Political Aspects of Gender Discourse in the Theosophical Society 1875–1930*, Avhandling i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1999.
- Ramstad, Mette, *Conversion in the Pacific: Eastern Polynesian Latter-Day Saints' Conversion Accounts and their Development of a LDS Identity*, Dr. art. dissertation in the History of Religions, University of Bergen, 2001.
- Salomonsen, Jone, *I am a Witch, a Healer and a Bender*, Avhandling i teologi, Universitetet i Oslo, 1997.
- Tafjord, Bjørn Ola, *Ritualiserte forståingar. Bribriar og bahá'i-trua*, Avhandling i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2003.
- Aadnanes, Per M., *Det nye tusenårsriket. New Age som livssyn*, Avhandling for dr.philos.-graden, Universitetet i Oslo, 1996.

Hovedoppgaver/Masteroppgaver

Antroposofi

- Aronsen, André, *Niklas Luhmanns systemteori: en fruktbar nyvinning for religionsvitenskapen? Forsøk på en systemteoretisk iakttagelse av antroposofi*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2003.
- Svare, Gunnhild, *Vidar: et idéhistorisk blikk på det nasjonale og det politiske innholdet i det antroposofiske tidsskriftet Vidar 1915-1940*, Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2008.

Baha'i

Bakka, Elisabeth Helland, *"I baha'i får vi være kvinner": Identitet og selvforståelse*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2004.

Linge, Bitten, *Baha'i i Norge*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1974.

ISKCON

Zakariassen, Eivind S., *"... men Krishna er Gud, tross alt. En undersøkelse av konversjonsprosessen og verdensvedlikeholdelsen hos nordmenn som er initiert i ISCKON*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2001.

Latinamerikansk nyreligiositet

Andersen, Rita, *Ekstatisk religion – Et dobbeltliv mellom Himmel og Jord*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1999.

Grimstad, Monica, *Asociación Mokichi Okada: en nyreligiøs japansk bevegelse i Costa Rica*, Masteroppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2006.

Hagen, Bjørn, *Orishatro i en ny verden: santeria i USA*, Masteroppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2007.

Kavli, Solveig, *Ashé-lyá: ein studie av afrocubanske artistar sitt forhold til santeria og musikk*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2001.

Mormonisme

Digernes, Vivian, *Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Helliges organisasjon, lære og ritualer*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1998.

Ellefsen, Karl Erik, *Mormonismens Kristusbilde i lys av luthersk kritikk*, Hovedfagsoppgave i kristendomskunnskap, NTNU, 1982.

Kvalvåg, Kristian A., *De Siste dagers Hellige, Mitt Romney og Den amerikanske religion*, Masteroppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2009.

Ramstad, Mette, *Messages of the Mormon Missionaries to the Polynesians in the last Century*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1992.

New Age

Andersen, Dag, *New-age og kosmologien*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, NTNU, 1992.

- Christensen, Cato, *Urfolk på det nyreligiøse markedet – en analyse av Alternativt Nettverk*. Masteroppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Tromsø, 2005.
- Gylland, Gunhild, *Tilbake til fortiden. Etableringen av Egypt som hellig sted innen New Age*, Masteroppgave i religionsvitenskap, NTNU, 2006.
- Hausken, Eli Kristine Økland, *Søken mot Selvet i et semiotisk univers - et kulturanalytisk perspektiv*, Hovedfagsoppgave i kulturvitenskap, Universitetet i Bergen, 2003.
- Hovde, Oddrun Marie, *Sjamanisme og New Age. De religiøse opplevelers betydning. Et eksempel på en ny religiøs interesse i den moderne vestlige verden*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1994.
- Kalvig, Anne, "Gjennom lysmyren – inn i the New Age"! – ein analyse av kjønnsideologi i den nye spiritualiteten, Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 1997.
- Kilian, Janicke, *New Age bevegelsen i Norge. Hva er New Age? Hvem søker New Age bevegelsen og hvorfor?* Hovedfagsoppgave i sosiologi, Universitetet i Bergen, 1991.
- Lie, Jørgen, *Ondskapsforståelse i New Age: En diskursanalyse av magasinet Visjon*, Masteroppgave i religionsvitenskap, NTNU, 2009.
- Lunde, Åse Elsebutangen, *Drømmen om Damanhur. En religionssociologisk studie av Damanhur i Nord-Italia*, Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2005.
- Penny, Bridget, *Margit Sandemo. Forfatter og religiøs inspirator i et moderne samfunn*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1997.
- Prytz, Berit Leinum, *Spøkelser – fra hvileløse sjeler til negative energier*, Masteroppgave i religionsvitenskap, NTNU, 2006.
- Rogne, Marianne, *På sporet av den tapte kropp. En hovedfagsoppgave om dans og nyreligiøsitet med utgangspunkt i organisasjonen Peaceworks International Network for the Dances of Universal Peace*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1998.
- Schwarg, Kari, "New Age og sykdomsforståelse. En kvalitativ undersøkelse av det alternative markedet i Tromsø", Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Tromsø, 2007.
- Solvang, Per Øyvind, *Frihet, suksess og disiplin. – Et kritisk blick på selvhjelps litteratur*, Masteroppgave i religionsvitenskap, NTNU, 2010.
- Sylte, Sigrid Elise, *Universet og den einskilde. Ein studie av New Age-miljøet kring Pyramiden i Bergen*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2000.

Valen, Andreas Pisani, *Et religionsvitenskapelig studium av fenomenet Reiki*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2006.

Øygard, Astrid Elisabeth, *Alternativbevegelsens ideologi og strategi. En sosiologisk studie av Alternativt Nettverk/ Nettverk Nytt*, Hovedfagsoppgave i sosiologi, Universitetet i Oslo, 1998.

Aalbu, Sølvi Helmersen, *Når selvet blir gud. En lesning av magasinet Alternativt Nettverk (årg. 1999–2000) med vekt på selvets status og funksjon*, Hovedfagsoppgave i kristendomskunnskap, Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo, 2002.

Okkultisme/Esoterisme

Andresen, Marius, *Findhorn's røtter. Det okkulte grunnlag for New Age*, Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 1997.

Brækken, Mari Kristine, *Violent Visions of Born Again Nations. A Comparative Study of Vigrid and al-Qaeda*, Master of Arts in Religious Studies, NTNU, 2008.

Edland, Vidar, *Av-sløret visdom. Egyptisme i den nyreligiøse blomstringen under siste halvdel av 1800-tallet*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2005.

Gundersen, Morten, *The Teaching of Beinsa Douno*, Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 1999.

Indergaard, Bjørn Kristian, *Mellom 'ordo' og 'ratio'. Grunnriss til en Paracelsus-fortolkning*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1973.

Kristoffersen, Peter A., "Kjenn deg selv": *en studie av Gurdjieff Society Norge*, Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2008.

Lassen, Kjersti, *Med kaos som kosmos. Kaosmagiens verdensbilde og tradisjonsforvaltning i en postmoderne verden*, Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2005.

Petersen, Helge, *Den fjerde vei – en studie av esoterisk kunnskap*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1994.

Svardal, Gøril, *Dion Fortune. Prestinne og magiker. Konstruksjon av en moderne myte*, Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 1999.

Paganisme

Bolstad, Anne Marie, *Ásatrú på Island i dag. Ein analyse av identitetskonstruksjon blant ásatruarar*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2006.

- Dyrendal, Asbjørn, *Hekseri og økologi. En tekstbasert analyse av naturoppfatningen hos Starhawk*, Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 1993.
- Eie, Jorunn, *Identitetskonstruksjon hos odinister i dagens England. En samtidsanalyse av revitalisering av germansk hedendom*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1996.
- Hauglid, Hilde, *Dansar med hekser. Ein folkloristisk studie av paganistisk teologi og praksis*, Hovedfagsoppgave i kulturvitenskap, Universitetet i Bergen, 2003.
- Krzywinski, Therese, *Med føttene på jorden og hodet blant stjernene. Konstruksjoner av holisme i norsk initiativ Wicca*, Masteroppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2006.
- Mørk, Gry, *Drømmer om fortiden, minner for fremtiden: norsk black metals norrøne orientering 1992–1995*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Tromsø, 2002.
- Pedersen, Trude Fjæran, *Druider i dag. Menneske, natur og spiritualitet hos The Order of Bards, Ovates and Druids*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1998.
- Salomonsen, Jone, *Heksepoesi som frigjøringsteologi. En presentasjon av esoterisk lære og rituell symbolikk*, Hovedfagsoppgave i systematisk teologi, Universitetet i Oslo, 1986.
- Sorken, Esten, *Feministisk fantasy og nypaganisme. En studie av The Mists of Avalon og The Fifth Sacred Thing*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Tromsø, 2007.

Satanisme

- Bringa, Kristine L., *Satanisme: Religion eller anti-religion*, Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2006.
- Forsberg, Kim, *Satanistisk symbolbruk i norsk Black metal-kultur*, Masteroppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Tromsø, 2010.

Teosofi

- Bjørnsen, Hanna Siegerist, *Teosofi i Sveits: En historisk analyse av den moderne teosofiske bevegelsen fra dens begynnelse frem til i dag*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1995.
- Handeland, Ingrid Elisabeth, *Ekko fra Gnosis, den teosofiske episoden i gnostisismereseptjonen, en studie av gnostisismeforståelsen i H.P. Blavatskys og G.R.S. Meads tekster*, Hovedfagsoppgave i idéhistorie, Universitetet i Oslo, 1999.

- Hope, Ingvild, *Teosofi i Norge: En historisk analyse av Ordenen Stjernen i Øst*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1995.
- Kirkebø, Synnøve, *Teosofi i Norge: Norsk Teosofisk Samfunn 1893–1940*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1997.
- Kraft, Siv Ellen, *Teosofi i Norge: En samtidsanalyse*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1993.
- Steiniger, Agnethe, *Veier til Visdom. Forholdet mellom religionsvitenskap og teosofi eksemplifisert gjennom Max Müller, H.P. Blavatsky og H.S. Olcott*, Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 1997.
- Sørensen, Eli Herud, *En teosofisk tolkning av Voluspå. Henrik Anton Almes reinterpretasjon av norrøn mytologi*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1996.
- Aasheim, Thomas Nordraak, *Summit Lighthouse. En studie av historien, læren og bevegelsen i Norge*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2000.

UFO

- Bang, Sturla, *The Truth is Out There: UFO som del av en religiøs verdensforståelse*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1996.
- Bojer, Jan, *UFO-myter og teosofi*, Masteroppgave i religionsvitenskap, NTNU, 2007.
- Ryssgård, Kristin, *Når Betlehemsstjernen er en UFO. UFO som et soteriologisk element i Aetherius Society*, Hovedfagsoppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 1997.
- Rønnevig, Georg M., *Alien Abduction. Historiske og sosiokulturelle tilnærminger til forestillinger om å ha vært bortført av UFO*, Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 1999.
- Skoglund, Audhild, *Stjernemennesker. Moderne folkelig religiøsitet betraktet ut fra forestillingen om reinkarnasjon fra andre planeter*, Hovedfagsoppgave i folkloristikk, Universitetet i Oslo, 1997.

Annet

- Bjerce, Trond, *Trust in Trance. En religionshistorisk undersøkelse av psykedelisk ravekultur*, Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2004.
- Danziger, Caroline Maria, *God Help Us We Need the Press. En kritisk diskursanalyse av VG og Dagbladets dekning av Peoples Temple og Branch Davidians*, Masteroppgave i religionsvitenskap, NTNU, 2007.

- Downing, Mikkelai Unger, *Taijiquan og qigong: Daoistiske treningsystemer i Norge: en studie av treningens åndelige dimensjoner*, Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2007.
- Fossdal, Nils Jørgen, *Religion i fantasysjangeren. En studie av religionsbruk i fantasy litteraturen*, Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2009.
- Godberg, Magne, *Tempel og teodicé: en analyse av meningsskapende teodicéer i Peoples Temple under tiden i Jonestown 1978*, Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2008.
- Grimstad, Monica, *Asociación Mokichi Okada: en nyreligiøs japansk bevegelse i Costa Rica*, Masteroppgave i religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, 2006.
- Hofstad, Tore Ismanto, *Den forhistoriske religionen. Religionsvitenskapelig analyse av tegneserien Donald Duck*, Masteroppgave i religionsvitenskap, NTNU, 2006.
- Horsfjord, Kristin Breivik, *Spiritualitet og seksualitet. En studie av kjønn i Osho-bevegelsen*, Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2004.
- Hultgren, Karl Kristian, *Moderne åndetro: Predefinerte og egendefinerte referansepunkt i nyreligiøse forestillinger om åndevæsen*, Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2009.
- Høydal, Vemund Guttormsson, *Skytsengel og offerlam: religionshistorisk metode anvendt på populærkultur eksemplifisert ved en analyse av tegneserien Battle Angel Alita av Yukito Kishiro*, Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2007.
- Kleivane, Svein Harald, *Heavyrock eller harpe? En religionsvitenskapelig undersøkelse av forholdet mellom populærmusikk og moderne religiøsitet*, Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2005.
- Krogstad, Kari, *Helse, helhet og hellighet. En komparativ analyse av kristen helbredelse og new-age healing*, Hovedfagsoppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2003.
- Stølan, Arne Hugo, *Dødens posisjon: i teori og praksis ved vækstcenteret Nørre Snede, Danmark*, Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2007.
- Vaaland, Solveig Skretting, *Tech Noir: religionsvitenskapelige perspektiver på teknologikritikk i science fiction-sjangeren*, Masteroppgave i religionshistorie, Universitetet i Oslo, 2007.

En tidligere versjon av denne artikkelen er Ingvild Sælid Gilhus og Lisbeth Mikaelsson, "Nyreligiøsitet i Norge – En bibliografisk oversikt", *Din, Tidsskrift for religion og kultur* 2011: 3-4, s. 125-148.